

El llat. HĒRĪ va donar en cat. ant. *hir* (var. *aïri* 93), documentat fins al s. XV quan apareix *ahir*, que després perdrà la -r al Principat i les Balears, mentre que es mantindrà a la resta (var. *ahirt* 1, 2, 3, 5, 187, amb reforç dental; *aïre*, amb suport vocàlic; *aguir* 10, amb consonant antihlàtica, *aguirt* 2, amb epítisi de -t), reforçat amb una vocal protètica, addició deguda probablement a fonosintaxi, freqüent en mots de poca entitat física (cf. *avui* < *vui*, *allà* < *llà*, *aon* < *on*, *dins* < *ins*); l'evolució seria a través de la diftongació de Ē, *hier*, condicionada per la -ī final de HĒRĪ, després monoftongat en *hir* (com PECTUS > **piets* > *pits*), tot i que no s'ha de descartar una metafonia causada per l'esmentada ī llarga que hauria donat directament *hir* sense diftongació: destorben aquesta interpretació la forma diftongada de l'oc.

(*hier*), llengua de fonetisme tan afí al cat., i el fet que la inflexió provocada per la -ī final sol afectar la vocal tancada (i no oberta) precedent (cf. *mis* < llat. MĪSĪ/mēs < llat. MĪSĪT, passat simple de *metre* < MĪTTERE). *Aihere* 87, 94, 100 participa del fonetisme aragonès. El capcinès *jasia* 7, pròpia d'un subdialecte que conté tants occitanismes, no s'explica paradoxalment per l'occità; el *DECat* pensa en un der. de HERI SERO 'ahir al vespre', però davant les dificultats fonètiques veu com llunyanament possible un der. de HĒRĪ > *hier* > *ger*, amb una -s adverbial, *gers*, seguit de *dia*: *gers dia* > *gesdia* > *gesia*; finalment considera que el tema s'ha d'estudiar més a fons.

Ahir és el mot normatiu des del *DG*₁, 1932.

